

SFS – SAMARBEIDSGRANET FOR SURNA

**Norges vassdrag og energidirektorat,
postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo**

Høringsuttale vedrørende vilkårsrevisjon av Folla-Vindølareguleringen, Surnadal kommune.

Samarbeidsorganet for Surna (SFS) har i sin formålsparagraf: ”Å styrke og bevare lakse- og sjøørretbestanden i Surnavassdraget og Surnadalsfjorden”.

Samarbeidsorganet er en organisasjon som blant annet arbeider kontinuerlig for at Surna skal bli en bedre lakse og sjøørret elv slik at allmennheten også i fremtiden kan få tilgang på store opplevelser som dette fisket kan være.

Samarbeidsorganet for Surna, Surnadal Elveeigarlag og Rindal Elvelag har felles interesse for å bevare og styrke laks og sjøørretbestanden i Surnavassdraget. Vi har derfor tillatt oss å komme med en felles høringsuttalelse på vilkårsrevisjonen.

Revisjonsdokumentet fra Statkraft Energi AS, mars 2014 inneholder etter vår mening for uklare forslag i forhold til vilkårsrevisjonen av anlegget. Dokumentet fokuserer i alt for stor grad på ny konsesjon i forhold til aggregat II. Vi er av den oppfatning at vilkårsrevisjonen er en alt for viktig sak til at aggregat II argumentasjonen tar fokuset vekk fra den opprinnelige saken.

Folla- Vindølareguleringen har en betydelig negativ påvirkning både i Rindal og i Surnadal. Revisjonsdokumentet til Statkraft legger opp til ytterligere forringelse av elveareal ved fraføring av mer vann fra øvre deler av vassdraget. Det mener vi er meget betenkelig. Revisjonen må medføre at det tilbakeføres mer vann til de øvre deler av vassdraget. Slik det skisseres av Statkraft i revisjonsdokumentet legges det opp til at enda mer vann fra Rinna og Bulu blir overført til Foldsjøen. Dette er ikke akseptabelt og ikke i henhold til intensjonen med vilkårsrevisjonen.

Surna er et Nasjonalt Laksevassdrag og har 1. prioritet i Miljødirektoratet og NVE sin rapport (nr. 49/2013). I tillegg til dette står det helt tydelig i OED sine retningslinjer følgende:

” Hovedformålet med en revisjon vil være å bedre miljøforholdene i tidligere regulerte vassdrag. Dette må avveies mot formålet med konsesjonen, som er kraftproduksjon. Revisjonsadgangen er ment å innebære en modernisering eller ajourføring av konsesjonsvilkårene, blant annet når det gjelder miljø. Revisjonen skal også gi anledning til å oppheve vilkår som har vist seg urimelige, unødvendige eller uhensiktsmessige. Innholdsløse vilkår vil bli fjernet, for eksempel spesielle vilkår som knytter seg til selve anleggsperioden. Innenfor bestemte rammer kan revisjonen gi mulighet til å sette nye vilkår for å rette opp skader og ulemper for allmenne interesser som har oppstått som følge av reguleringen.”

(Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer av 25.mai 2012).

Vi mener derfor at det er naturlig å kreve følgende:

Minstevannføring:

Dette er et krav for å bedre oppvekstforholdene for ungfisk i de regulerte delene av vassdraget oppstrøms Trollheim Kraftverk. De regulerte sideelvene Rinna, Bulu og Folla var meget gode områder for produksjon av anadrom fisk før reguleringa. I dag har disse områdene ingen krav til minstevannføring og blir tilnærmet tørrlagt i lengre perioder flere ganger i året. Det er dokumentert at anadrom fisk benytter disse sideelvene som produksjonsområde også etter reguleringa, men i alt for lite omfang. Minstevannføring i disse sideelvene vil sikre og øke produksjonsarealet til laks og sjørret i Surna oppstrøms Trollheim kraftverk. I forbindelse med vilkårsrevisjonen er det naturlig at også den regulerte sideelva Vindøla får et minstevannføringskrav.

Naturlig vanntemperatur:

Mer naturlig utviklingsyklus for yngel og smolt nedstrøms Trollheim Kraftverk. Med bakgrunn i undersøkelser gjennomført av NINA fra 2002 til 2011 er gjennomsnittslengden mindre for laks og sjørret i alle aldersgrupper (0+ - 2+) i elva nedenfor Trollheim Kraftverk, sammenlignet med yngel ovenfor kraftverket. Dette som følge av for lav temperatur i vekstperioden om sommeren. Tapping av bunnvann fører også til for høy temperatur om vinteren, som medfører for tidlig klekking. (NINA rapport nr 700, Fagrapport for 2011 side 51).

Habitatforbedrende tiltak:

I Surnavassdraget har reguleringen bidratt til at hulrommene i bunnsedimentene er blitt borte. Dette har svært negative følger for yngel som bruker hulrommene til skjul under oppveksten. Komprimering og gjennøring av elvebunnen kan også virke negativt på gyteforholdene.

I følge Vitenskaplig Råd for lakseforvaltning vil gode habitatforbedrende tiltak på sikt kunne overflødiggjøre smoltutsetting, og det faktum at gjenfangsten av kultivert smolt er veldig liten. Habitatforbedrende tiltak i vassdraget vil bidra til å styrke bestanden av laks og sjørret i Surnavassdraget.

På strekningen Trollheim kraftverk- utløpet Rinna er mange av de gode gamle hølene delvis eller helt blitt fylt opp av grusmasser. De må gjenskapes for at gytefisk skal få standplasser på sin vandring opp til sine gyteområder.

Manøvreringsreglement:

- Stopp på all effektkjøring (NINA rapport 435, Utfall av Trollheim Kraftverk i juli 2008, siste punkt side 30).
- Optimalisert vannføring under smoltutvandringen, 10. mai til 10 juni (Undersøkelser av NINA 2011 til 2013).
- Regler for nedkjøringshastighet for å ivareta yngel og livet i strandsonen (bunndyr). En nedkjøringshastighet bør ikke overstige 5 cm./t. Flere regulerte elver i Norge har denne øvre grensen.

SFS – SAMARBEIDSORGANET FOR SURNA

Det har vært nesten årlige driftstanser av Trollheim Kraftverk siden 1968, med tørrlegging og stranding av ungfisk nedstrøms Trollheimen Kraftverk. Dette har rammet alle årsklasser av ungfisk. (NINA rapport 435, Utfall av Trollheim Kraftverk i juli 2008).

Folla-Vindøla konsesjonen er nå over 50 år gammel. Med dagens kunnskap vet vi at reguleringen av Surna ikke på noen måte er forsvarlig i forhold til å bevare og styrke laks og sjøørret bestanden i elva. Med dagens kunnskap vet vi også at mange av de feil som ble gjort den gang kan rettes opp igjen nå.

All forskning og erfaring tilsier at de kravene vi her stiller er relevante og rimelige i dagens situasjon. Tiltakene vil føre til et mer naturlig vassdrag og elva vil igjen kunne fremstå som et sunt og friskt økosystem i balanse der allmennheten kan fiske laks og sjøørret i fremtiden.

Surnadal 18.08.2014

Surnadal Elveigarlag

Rindal Elvelag

Samarbeidsorganet for Surna

Georg Solem

Terje Børset

Arne O. Sæter